

PS2000 Kontraksstandard for leveranse av programvare m. m.

Del II - Generelle kontraktsbestemmelser

DEN NORSKE DATAFORENING

Versjon : 3.0
Dato oppdatert : 19.01.2007

Kontrakt nr.

Parafering: _____ / _____

Bakgrunn

Denne kontraksstandarden er opprinnelig utviklet av PROMIS AS og Advokatfirmaet Selmer DA under et forskningsprosjekt i regi av Norges teknisk-naturvitenskaplige universitet (NTNU). Senere forvaltning og videreutvikling er ivaretatt av Den Norske Dataforening.

Ved å kjøpe et eksemplar av kontraksstandarden, gis det tillatelse til å fremstille ytterligere eksemplarer av kontraksstandarden, herunder elektroniske versjoner og papirkopier, til eget bruk.

Denne kontraksstandarden gjøres tilgjengelig på "som den er" basis, uten ansvar for utgiver eller rettighetshavere. Bruker av kontraksstandarden må selv vurdere innholdet og anvendeligheten i forhold til det behov bruker har. Det gjøres spesielt oppmerksom på at ufullstendig eller inkonsistent regulering kan bli resultatet av å endre eller trekke ut deler av kontraksstandarden.

INNHOLDSFORTEGNELSE

1	INNLEDNING	5
1.1	GENERELT	5
1.2	GENERELT OM LEVERANDØRENS PLIKTER	5
1.3	GENERELT OM KUNDENS PLIKTER	6
2	ORGANISERING OG ARBEIDSFORM	6
2.1	ORGANISERING AV LEVERANSEN	6
2.1.1	Koordineringsgruppe	6
2.1.2	Leverandørens personale	6
2.1.3	Bruk av underleverandører	7
2.1.4	Kundens personale	7
2.2	EKSTERN KVALITETSSIKRING	7
2.3	OPPFØLGING, RAPPORTERING, MØTER OG MEDDELELSER	7
3	GJENNOMFØRING	8
3.1	GJENNOMFØRINGSMODELL	8
3.2	GRUNNLAG FOR KONTRAKTEN	8
3.2.1	Behovsanalyse og grovt løsningsforslag	8
3.2.2	Usikkerhetsmatrise	8
3.2.3	Utviklingsmiljø	8
3.2.4	Fremdriftsplan	8
3.3	LØSNINGSBESKRIVELSE	9
3.3.1	Utarbeidelse	9
3.3.2	Endring i omfang	9
3.3.3	Løsningsbeskrivelsens konsekvens for Kontrakten	9
3.4	KONSTRUKSJONSFASEN	10
3.4.1	Detaljplanlegging / Analyse og design	10
3.4.2	Utvikling	10
3.4.3	Testing	10
3.4.4	Feil	10
3.4.5	Kontrollpunkt	11
3.4.6	Delvis overtagelse	11
3.4.7	Intern kvalitetssikring	11
3.4.8	Øvrige ytelser	12
3.4.8.1	Installasjon	12
3.4.8.2	Opplæring	12
3.4.8.3	Dokumentasjon	12
3.4.8.4	Datakonvertering	12
3.5	GODKJENNINGS- OG AVSLUTNINGSFASE	12
3.5.1	Godkjenningssprøve	12
3.5.2	Godkjenning	13
3.5.3	Avslutning	13
3.5.4	Garantiperiode	14
3.6	ENDRINGSHÅNDTERING	14
3.6.1	Endringsanmodning og konsekvensutredning	14
3.6.2	Endringsordre	14
3.6.3	Omtvistet Endringsordre	15
3.6.4	Mindre endringer	15
4	ØKONOMISKE VILKÅR	15
4.1	VEDERLAG	15
4.2	INCENTIVER OG SANKSJONER	16
4.2.1	Incentiver og sanksjoner knyttet til vederlaget	16
4.2.2	Incentiver og sanksjoner knyttet til tid	16
4.3	BETALINGSBETINGELSER	16
5	RETTIGHETER TIL PROGRAMVARE	17

5.1	OPPHAVSRETT	17
5.2	DISPOSISJONSRETT	17
5.3	VEDLIKEHOLD AV STANDARD PROGRAMVARE	17
5.4	DEPONERING AV KILDEKODEN.....	18
6	MISLIGHOLD.....	18
6.1	LEVERANDØRENS MISLIGHOLD.....	18
6.1.1	<i>Forsinkelse.....</i>	18
6.1.1.1	Dagbot.....	18
6.1.1.2	Heving og erstatning	18
6.1.2	<i>Feil eller mangler ved Leveransen .....</i>	18
6.1.2.1	Reklamasjon.....	18
6.1.2.2	Leverandørens utbedring av Feil.....	19
6.1.2.3	Utbedring ved bruk av tredjepart.....	19
6.1.2.4	Heving og erstatning	19
6.1.3	<i>Vanhjæmmel .....</i>	19
6.2	KUNDENS MISLIGHOLD.....	20
6.2.1	<i>Kundens betalingsplikt.....</i>	20
6.2.2	<i>Medvirkning ved gjennomføring og andre plikter .....</i>	20
6.3	FELLESREGLER OM INNTRUFFET ELLER FORVENTET KONTRAKTSBRUDD OG INSOLVENS	20
6.3.1	<i>Tilbakeholdsrett ved kontraktsbrudd .....</i>	20
6.3.2	<i>Heving ved forventet kontraktsbrudd.....</i>	20
6.3.3	<i>Heving ved insolvens .....</i>	21
6.4	FELLESREGLER OM ERSTATNING OG HEVING	21
6.4.1	<i>Erstatning .....</i>	21
6.4.2	<i>Heving.....</i>	21
6.4.2.1	Kundens rett til å heve.....	21
6.4.2.2	Leverandørens rett til å heve	21
7	AVBRUDD OG AVBESTILLING	22
7.1	RETT TIL MIDLERTIDIG AVBRUDD OG AVBESTILLING.....	22
7.2	MIDLERTIDIG AVBRUDD	22
7.3	AVBESTILLING.....	22
7.4	SUSPENSJON AV PLIKTER - FORCE MAJEURE	23
8	ØVRIGE VILKÅR	23
8.1	TAUSHETSPLIKT	23
8.1.1	<i>Taushetsplikt for Leverandørens personale.....</i>	23
8.1.2	<i>Taushetsplikt for Kundens egne ansatte samt utenforstående .....</i>	23
8.1.3	<i>Gjenbruk av Kontraktens resultater og kompetanse.....</i>	23
8.2	OVERDRAGELSE AV KONTRAKTEN	23
8.3	FORSIKRINGER.....	24
8.4	RETTSVALG	24
8.5	KONFLIKTLØSNING.....	24
8.5.1	<i>Forhandlinger i regi av koordineringsgruppen.....</i>	24
8.5.2	<i>Bruk av uavhengig ekspert.....</i>	24
8.5.3	<i>Eventuell voldgift.....</i>	25
	STIKKORDREGISTER.....	26

1 Innledning

1.1 Generelt

Kontraktens formål er å regulere partenes forpliktelser og rettigheter i forbindelse med en Leveranse av programvare med eventuelle tilpasninger, tjenester og tilhørende maskinvare, slik det er spesifikt beskrevet i egne bilag (Del III) til Kontrakten. De Generelle kontraksbestemmelsene fremgår av dette dokument (Del II). Kunde og Leverandør er definert i Kontraktdokumentet (Del I) hvor også rangordningen mellom Del I, Del II og bilagene i Del III fremgår.

Kontrakten er bygget på en definert gjennomføringsmodell som er basert på at det ikke har vært mulig eller hensiktsmessig for Kunden å utarbeide en nøyaktig eller komplett spesifikasjon som grunnlag for Kontrakten og Leveransen. Gjennomføringsmodellen er delt i tre faser;

- Løsningsbeskrivelsesfasen,
- Konstruksjonsfasen og
- Godkjennings- og avslutningsfasen.

I Konstruksjonsfasen skal Komponenter av programvare utvikles og tilpasses i sekvensielle eller parallelle trinn, med grunnlag i en Behovsanalyse som skal være bearbeidet til en Løsningsbeskrivelse i første fase. Med bakgrunn i at Konstruksjonsfasen baseres på en grov spesifikasjon, er det avgjørende at utviklingen av Komponentene gjennomføres slik at usikkerhet knyttet til oppfyllelse av Leveransen blir redusert. Dette oppnås gjennom at den trinnvise utviklingen i hovedsak er iterativ, noe som vil bidra til at erfaringer fra tidligere trinn blir hensyntatt i etterfølgende trinn.

Leverandørens vederlag er basert på en prismodell hvor Løsningsbeskrivelses- og Konstruksjonsfasen er underlagt en Målpris som kombineres med incentiver og sanksjoner tilknyttet Leverandørens gjennomføring av prosjektet.

Sentrale begrep fremgår av stikkordsregister til slutt i disse Generelle kontraksbestemmelsene og er skrevet med stor forbokstav i Kontrakten.

1.2 Generelt om Leverandørens plikter

Leverandørens forpliktelse omfatter alle arbeider og ytelser som Leverandøren skal utføre eller besørge utført i henhold til Kontrakten, inklusive alle leveranser av maskin- og programvare, utvikling av programvare, dokumentasjon, opplæring og tilhørende tjenester. Disse forpliktelsene er heretter samlet betegnet som Leveransen.

Leverandøren har fullt ansvar for alt arbeid som utføres av eventuelle underleverandører på samme måte som om Leverandøren selv hadde utført arbeidet. Vilkår for bruk av underleverandører er for øvrig regulert i punkt 2.1.3.

Leverandøren plikter å allokere relevant og tilstrekkelig kompetanse og å samarbeide med Kunden i den grad som er nødvendig for profesjonelt å oppfylle forpliktelsene i Kontrakten. Leverandøren plikter videre å holde seg orientert om og etterleve gjeldende lover og forskrifter. Når Leveransen er avsluttet ved utløpet av Garantiperioden, opphører Kontrakten med unntak av de plikter og rettigheter som er uten tidsbegrensning, ref. punkt 5 og 8.1.

Leverandøren plikter å tilby Kunden vedlikehold av Leveransen i og etter utløpet av Garantiperioden, på betingelser som fremgår av Bilag E, eventuelt av separat inngått vedlikeholdskontrakt mellom partene.

1.3 Generelt om Kundens plikter

Kunden plikter å samarbeide med Leverandøren som beskrevet i Kontrakten, slik at Leverandøren ikke blir forsinket eller på annen måte forhindret i å oppfylle sine forpliktelser. Kunden skal stille til rådighet personale og leveranser slik det er beskrevet i Kontrakten. Kunden skal benytte Leveransen i henhold til gjeldende lover og forskrifter, herunder sørge for nødvendige tillatelser og konsesjon.

2 Organisering og arbeidsform

Leverandøren og Kunden skal samarbeide ved at det opprettes en organisasjon for oppfyllelse av Kontrakten slik det er beskrevet i det følgende.

2.1 Organisering av Leveransen

2.1.1 Koordineringsgruppe

Det skal opprettes en felles koordineringsgruppe med representanter både fra Kunden og Leverandøren slik det er beskrevet i Bilag B. Koordineringsgruppen har beslutningsmyndighet innenfor Kontraktens rammer.

Koordineringsgruppen skal koordinere utførelsen av Leveransen som prosjektets øverste administrative funksjon. Koordineringsgruppen skal behandle regelmessige statusrapporter, med forslag til beslutninger knyttet til avvik eller andre avdekkede problemer, tiltak for reduksjon av risiko og utskiftninger av nøkkelpersonale og underleverandører.

Koordineringsgruppen skal møtes jevnlig for å behandle nevnte rapportering og forhold, slik det er beskrevet i Bilag B. For øvrig skal koordineringsgruppen møtes med 5 arbeidsdagers varsel, dersom en av partene tar initiativ til det.

2.1.2 Leverandørens personale

Leverandøren utpeker sin prosjektleder med ansvar og myndighet som angitt i Bilag B. Leverandørens personale som er allokert til Kontrakten og deres rolle og plassering i forhold til Leveransen, fremgår av Bilag B. Det fremgår av Bilag B hvilke av personene som regnes som nøkkelpersonale og hvilken kompetanse og erfaring som kvalifiserer til slik betegnelse. Kunden kan dersom det fremgår av Bilag B, forlange at Leverandørens personale skal forhåndsgodkjennes og eventuelt sikkerhetsklareres, i henhold til Kundens retningslinjer. Det samme gjelder personale fra Leverandørens eventuelle underleverandører.

Personale som i Bilag B er spesifisert som nøkkelpersonale skal, innen rammen av Leverandørens styringsrett som arbeidsgiver, ikke kunne skiftes ut uten forutgående godkjenning fra Kunden. Slik godkjenning skal gis innen 5 arbeidsdager og kan ikke nektes uten saklig grunn. Dette personalets reelle deltagelse i utførelsen av Leveransen kan heller ikke reduseres uten forutgående godkjenning fra Kunden. Slik godkjenning skal gis dersom Leverandøren kan dokumentere at behovet for den kompetansen nøkkelpersonale besitter er tilsvarende redusert. Utskiftning av personale er ikke underlagt Kontraktens endringshåndtering i punkt 3.6, slik at eventuell tvist om utskifting skal løses i henhold til konfliktløsningsprosedyren i punkt 8.5.

Personale som Kunden på saklig grunnlag ikke ønsker å benytte eller ønsker skiftet ut, skal snarest mulig, og senest innen 10 arbeidsdager erstattes med annet personale med minst tilsvarende kompetanse.

Dersom utskiftningen av Leverandørens personale medfører merarbeid for Kunden i form av opplæring og innføring i Leveransen, kan Kunden belaste Leverandøren for dokumenterte merkostnader knyttet til utskiftningen.

2.1.3 Bruk av underleverandører

Leverandøren skal ikke inngå avtale om innkjøp av vesentlige varer eller tjenester til bruk for noen deler av Leveransen uten at den aktuelle underleverandør er angitt i Bilag B eller uten at det er innhentet særskilt samtykke fra Kunden på forhånd. Dersom Leverandøren vil benytte personale fra en underleverandør i egen organisasjon og underleverandøren ikke er angitt i Bilag B, skal Kunden på forhånd godkjenne bruk av personalet. Samtykke skal gis uten ugrunnet opphold og kan ikke nektes uten saklig grunn.

Kontrakter om underleveranser skal angi at kontrakten kan overdras til Kunden, og at reglene i punkt 5 skal gjelde tilsvarende for underleverandøren.

2.1.4 Kundens personale

Kunden utpeker sin ansvarlige prosjektleder med ansvar og myndighet som angitt i Bilag B. Kunden er forpliktet til å delta i gjennomføringen av Leveransen med det personalet og i den utstrekning det er beskrevet i Bilag B. Det fremgår av Bilag B om det skal etableres arbeids- og referansegrupper for å sikre forankring for de valg som løpende må tas i forbindelse med gjennomføringen av Leveransen.

Personale som er angitt i Bilag B skal ved utskiftning erstattes med personale med minst tilsvarende formell og faglig kompetanse. Dersom Leverandøren mener og kan sannsynliggjøre at fremdriften er forsinket på grunn av utskifting av Kundens personale, må Leverandøren uten ugrunnet opphold utstede en Endringsanmodning.

2.2 Ekstern kvalitetssikring

Partene kan bli enige om å utnevne en tredjepart for å ivareta ansvaret for overordnet kvalitetssikring, og som skal rapportere til koordineringsgruppen. Vedkommende er i så tilfelle navngitt i Bilag B. Dekning av kostnadene ved ekstern kvalitetssikring fremgår av Bilag D. Ekstern kvalitetssikrer skal ha tilgang til nødvendig informasjon om og innsyn i Leverandørens utførelse av arbeid knyttet til Leveransen.

2.3 Oppfølging, rapportering, møter og meddelelser

Leverandøren skal periodisk rapportere og presentere status for Kunden, basert på rutiner for oppfølging og rapportering beskrevet i Bilag B. I tillegg skal Leverandøren løpende ajourholde og gjøre tilgjengelig for Kunden en oversikt over alle registrerte og ikke utbedrede Feil eller mangler. I forbindelse med de ulike testene under Godkjennings- og avslutningsfasen, ref. punkt 3.5, skal protokoller som dokumenterer alle registrerte og ikke utbedrede Feil eller mangler, løpende legges frem for Kunden.

Alle varsler, krav eller andre meddelelser knyttet til Kontrakten skal gis skriftlig, eventuelt per epost, til den annen parts prosjektleder, eventuelt med kopi til partens representanter i Kontraktsdokumentet dersom denne er ulik. Alle meddelelser skal gis uten ugrunnet opphold. Angitte tidsfrister regnes fra det tidspunkt meddelelse er mottatt.

3 Gjennomføring

3.1 Gjennomføringsmodell

Gjennomføringsmodellen som ligger til grunn for Kontrakten forutsetter at Kunden før kontraktsinngåelse har gjennomført en Behovsanalyse. I Behovsanalysen har Kunden analysert og spesifisert formål, krav og behov som skal dekkes av Leveransen. Etter kontraktsinngåelsen utarbeides i første fase en Løsningsbeskrivelse under ledelse av Leverandøren i henhold til punkt 3.3. Konstruksjonsfasen er fasen for utvikling, sammensetning og tilpasning av Leveransen i henhold til punkt 3.4 og Bilag C. Leveransen fullføres med Godkjennings- og avslutningsfasen ved at det gjennomføres Godkjenningsprøver i henhold til punkt 3.5, for å dokumentere at Leveransen tilfredsstiller Kontraktens krav.

3.2 Grunnlag for Kontrakten

3.2.1 Behovsanalyse og grovt løsningsforslag

Kundens formål, krav og behov som skal dekkes av Leveransen er nedfelt i Behovsanalysen, som fremgår av Bilag A. Leverandøren har i Bilag A besvart og kommentert Behovsanalysen gjennom et grovt løsningsforslag og herunder inkludert alle forbehold til Behovsanalysen.

3.2.2 Usikkerhetsmatrise

I usikkerhetsmatrisen som inngår i Bilag A, har partene før kontraktsinngåelsen identifisert og vurdert viktige usikkerhetslementer som kan ha betydning for Leverandørens gjennomføring av Leveransen. Usikkerhetsmatrisen danner grunnlaget for usikkerhetspåslaget som inngår i Kontraktprisen, ref. punkt 4.1. Usikkerhetsmatrisen skal oppdateres etter Løsningsbeskrivelsesfasen, ref. punkt 3.3. Usikkerhetsmatrisen er for øvrig ikke underlagt Kontraktens endringshåndtering i punkt 3.6 og gir etter Løsningsbeskrivelsesfasen ikke grunnlag for endring av Kontrakten.

3.2.3 Utviklingsmiljø

Leverandørens krav til maskin- og programvare som skal benyttes i arbeidet med Leveransen, fremgår av Bilag C. Dersom arbeidet med Leveransen skal utføres i Kundens lokaler, er ansvar for drift av utviklingsmiljøet avtalt i Bilag C sammen med sanksjonsordninger ved feil i dette utviklingsmiljøet. Dersom Leveransen skal utføres i Leverandørens lokaler, eller hos tredjemann, skal Leverandøren selv stå ansvarlig for drift av utviklingsmiljøet.

Eventuelle kostnader til anskaffelse og vedlikehold av slik maskin- og programvare er inkludert i Kontraktprisen, med mindre det er tatt eksplisitt forbehold om dette i Bilag D.

3.2.4 Fremdriftsplan

Tidspunkter for gjennomføring av Leveransen fremgår av Bilag C og er kalt Fremdriftsplanen. Fremdriftsplanen er basert på følgende Hovedmilepæler, som markerer overgangen fra en fase til en annen:

- Løsningsbeskrivelsen godkjent (Hovedmilepæl 1)
- Leveransen klar for Godkjennings- og avslutningsfasen (Hovedmilepæl 2)
- Leveransen godkjent (Hovedmilepæl 3)

Fremdriftsplanen inneholder i tillegg definerte tidspunkter for øvrige Milepæler innenfor de enkelte fasene.

3.3 Løsningsbeskrivelse

3.3.1 Utarbeidelse

Partene skal etter kontraktsinngåelsen i fellesskap, men under ledelse og styring av Leverandøren gjennomgå Bilag A og Fremdriftsplanen. Gjennomgangen av disse dokumentene skal som et minimum omfatte en vurdering av Kundens premisser for Behovsanalysen, herunder organisasjonsmessige forhold, beskrivelse av de prosesser som skal håndteres av Leveransen og en presisering eller utdypning av de i Bilag A beskrevne behov og den grove løsningsbeskrivelsen. Usikkerhetsmatrisen skal oppdateres av partene i fellesskap basert på erfaringene fra utarbeidelsen av Løsningsbeskrivelsen.

På bakgrunn av denne gjennomgangen skal Leverandøren innen en frist, som er definert i Fremdriftsplanen, utarbeide en Løsningsbeskrivelse. Løsningsbeskrivelsen skal danne grunnlag for gjennomføringen av Konstruksjonsfasen, ref. punkt 3.4. Løsningsbeskrivelsen skal gjennomgås og godkjennes av Kunden innen en frist som er definert i Bilag C. Dersom Kunden ikke godkjenner Løsningsbeskrivelsen, må Kunden innen fristen skriftlig påpeke hvordan den er i strid med Leverandørens forpliktelser etter Kontrakten eller utstede en Endringsanmodning i henhold til punkt 3.3.2.

Organisering og personale knyttet til dette arbeidet er beskrevet i Bilag B. Vederlag for arbeidet med å utarbeide Løsningsbeskrivelsen fremgår av Bilag D. Klargjøring og verifisering av utviklingsmiljøet, ref. punkt 3.2.3, skal inngå som en del av Løsningsbeskrivelsen. Eventuell nærmere beskrivelse av krav til utarbeidelse av Løsningsbeskrivelsen fremgår av Bilag C.

3.3.2 Endring i omfang

Leverandøren skal utstede en Endringsanmodning dersom Leverandøren under utarbeidelse eller i forbindelse med godkjenning av Løsningsbeskrivelsen vil hevde at oppfyllelse av krav Kunden har fremsatt innebærer leveranser og/eller arbeid utover det som er omfattet av Bilag A. Dersom oppdatering av usikkerhetsmatrisen medfører et dokumentert behov for endring i usikkerhetspåslaget, må dette fremgå av Endringsanmodningen.

Endringsanmodningen skal behandles i henhold til punkt 3.6. Dersom Endringsanmodningen innebærer økning av Kontraktsprisen med mer enn en i Bilag D definert prosent, har Kunden rett til å avbestille Leveransen. I stedet for avbestillingsvederlag i henhold til punkt 7.3, skal Kunden betale den pris som følger av dokumentert og godkjent timeforbruk, ref. punkt 4.1, dog med en øvre begrensning som fremgår av Bilag D i form av estimat for utarbeidelse av Løsningsbeskrivelsen. I tillegg skal Kunden betale dokumenterte direkte kostnader som Leverandøren har pådratt seg i denne fasen og som følger av Kontrakten. Dette gjelder kun den utstrekning Leverandøren ikke kan nyttiggjøre seg årsaken til kostnaden i andre sammenhenger. Ved avbestilling får Kunden rett til vederlagsfritt å benytte den utarbeidede Løsningsbeskrivelsen til en eventuell ny anskaffelse.

3.3.3 Løsningsbeskrivelsens konsekvens for Kontrakten

Det skal fremgå av Løsningsbeskrivelsen hvilke deler av Behovsanalysen som erstattes av Løsningsbeskrivelsen. De gjenværende deler av Behovsanalysen i Bilag A anses inkorporert i Løsningsbeskrivelsen.

Løsningsbeskrivelsen blir det bindende grunnlag for Leveransen, og inngår etter godkjenning som et tillegg til Bilag A. Løsningsbeskrivelsen skal ha rang foran Bilag A ved motstrid.

3.4 Konstruksjonsfasen

3.4.1 Detaljplanlegging / Analyse og design

Partene skal sammen, men under Leverandørens ledelse og styring, legge en detaljplan for hvert trinn i Konstruksjonsfasen, innenfor rammene av Fremdriftsplanen. Med mindre noe annet fremgår av Bilag C, skal detaljplanleggingen av hvert trinn tilrettelegge for iterative prosesser.

Ytterligere krav til hvordan detaljert analyse og design skal gjennomføres, fremgår av Bilag C.

3.4.2 Utvikling

Leverandøren skal gjennomføre arbeidet med å utvikle, integrere og tilpasse Komponentene i Leveransen trinnvis i henhold til Løsningsbeskrivelsen og den detaljplan som er lagt for arbeidet. Med Komponenter menes avgrensede eller selvstendige deler av en programvare, som kan utvikles eller baseres på standard programvare eller del av et tilgjengelig programvarebibliotek. Eventuelle leveranser fra Kunden skal integreres i Leveransen. Hvert trinn avsluttes med testing og et Kontrollpunkt. Et Kontrollpunkt representerer i motsetning til en Milepæl ikke nødvendigvis en avslutning eller et oppnådd resultat, men er et beslutningspunkt som danner grunnlag for det videre arbeidet.

Leverandøren skal gjennomføre utviklingen av Komponenter i et begrenset antall iterasjoner, slik det fremgår av Bilag C. Dersom Kunden ønsker å øke antall iterasjoner, kan det fremsettes en Endringsanmodning. Videre fremgår det av Bilag C hvilke metoder, verktøy og standarder som Leverandørens utvikling skal baseres på. Øvrige krav til utviklingen fremgår også av Bilag C.

Leverandøren skal minimum foreta en enhetstest av all funksjonalitet som er et resultat av pågående trinn, før overlevering til testing, ref. punkt 3.4.3.

3.4.3 Testing

Leverandøren skal, i samarbeid med Kunden, for hvert trinn teste den del av Leveransen som er utviklet, integrert og tilpasset. Det fremgår av Bilag C hvordan testingen skal gjennomføres. Leverandøren skal som en avslutning av Konstruksjonsfasen, eventuelt også etter trinn som i henhold til punkt 3.4.6 medfører at Kunden skal overta deler av Leveransen, gjennomføre en samlet integrasjons- og systemtest, for å dokumentere at Leveransen fungerer i henhold til Løsningsbeskrivelsen. Krav til den samlede integrasjons- og systemtest fremgår av Bilag C.

Testingen skal gjennomføres i henhold til forhåndsutarbeidede testspesifikasjoner og Leverandøren skal fremlegge en protokoll som viser resultatet av testene.

Testspesifikasjonene skal gjennomgås og godkjennes av Kunden. Kunden kan nekte å godkjenne testspesifikasjonene dersom disse ikke er dekkende eller i henhold til Løsningsbeskrivelsen. Testspesifikasjonene kan etter Kundens valg også benyttes i Kundens Godkjenningsprøve. Eventuelle krav til tidspunkter og frister for utarbeidelse av testspesifikasjoner fremgår av Bilag C.

3.4.4 Feil

Feil kategoriseres i Konstruksjonsfasen og etterfølgende faser slik:

- A-Feil er Feil som er så alvorlig at driften stanser eller må stanses for en kritisk gruppe av brukere av Leveransen og feilen ikke kan omgås,

- B-Feil er Feil som kan omgås, men som forsinker driften,
- C-Feil er Feil som det ikke er nødvendig å utbedre for å igangsette eller opprettholde driften.

Antall gjenstående Feil eller mangler skal etter utløpet av Konstruksjonsfasen ikke overstige det antall Feil av hver kategori som fremgår av Bilag C.

3.4.5 Kontrollpunkt

Kunden skal evaluere gjennomføringen av et trinn i et Kontrollpunkt som etterfølger testing av trinnet. Kunden kan med 5 arbeidsdagers skriftlig varsel, kreve det pågående trinn avsluttet med gjennomføring av et Kontrollpunkt. Kundens skal fremsette krav om slikt avbrudd i form av en Endringsanmodning og avbruddet skal for øvrig håndteres i henhold til punkt 7.2.

Eventuelle Endringsanmodninger som har vært utstedt og utredet i gjennomførte trinn, skal eventuelt besluttes gjennomført ved utstedelse av Endringsordre for iverksettelse i et etterfølgende trinn. Partene skal i Kontrollpunktet gjennomgå og oppdatere den foreliggende usikkerhetsmatrisen.

Leverandøren skal utarbeide en plan for etterfølgende trinn basert på overordnet Fremdriftsplan og erfaringer fra gjennomført trinn. Arbeidet med etterfølgende trinn skal først igangsettes når Kunden innen en frist som er definert i Bilag C, har godkjent planen og den oppdaterte usikkerhetsmatrisen. Dersom Kunden ikke godkjenner planen, må Kunden enten innen fristen påberope seg at den er i strid med Leverandørens forpliktelser eller utstede en Endringsanmodning.

Kunden kan beslutte å gjennomføre færre trinn enn planlagt, noe som også innebærer at Godkjennings- og avslutningsfasen ikke blir gjennomført. Dette skal i så tilfelle reguleres som en avbestilling i henhold til punkt 7.3.

Når alle trinn er gjennomført og Leverandøren kan dokumentere testing i henhold til punkt 3.4.3 og et resultat i henhold til punkt 3.4.4, skal Leveransen regnes som ferdig utviklet og gå over i Godkjennings- og avslutningsfasen.

3.4.6 Delvis overtagelse

En del av Leveransen, som er utviklet gjennom ett eller flere trinn, kan overtas av Kunden etter gjennomført Kontrollpunkt, dersom det er spesifisert i Bilag C. Bilag C angir hvilke konsekvenser slik delvis overtagelse skal ha for Godkjenningsprøven, herunder i hvilken grad aktiviteter beskrevet i punkt 3.5.1 skal inkluderes i Kontrollpunktet. Delvis overtagelse skal dog ikke kunne gis betydning for endelig Godkjenning. Eventuelle konsekvenser for incentiver og sanksjoner fremgår av Bilag D, herunder om betingelsene i punkt 4.2 skal fravikes. Eventuelle krav til ytelsesnivå eller tilleggstenester knyttet til utbedring av Feil eller mangler i den del av Leveransen som er overtatt, er avtalt i Bilag E.

3.4.7 Intern kvalitetssikring

Leverandøren er ansvarlig for løpende å kvalitetssikre eget arbeid i form av med planlagte revisjoner og gjennomganger, slik det fremgår av Bilag C. Slike aktiviteter skal gjennomføres av annet personale enn det som utfører det arbeidet som kvalitetssikres. Kunden har rett til fullt innsyn i kvalitetssikringsaktivitetene.

3.4.8 Øvrige ytelser

3.4.8.1 Installasjon

Kunden er ansvarlig for å klargjøre og vedlikeholde test- og driftsmiljø slik at installasjon kan foretas i dette miljøet. Det fremgår av Bilag C hvem som er ansvarlig for de nødvendige installasjoner i dette miljøet, frem til Godkjennings- og avslutningsfasen er avsluttet. Eventuelle spesielle krav og forutsetninger som må være oppfylt for at Leveransen skal ha samme virkemåte i test- og driftsmiljøet som i utviklingsmiljøet, er angitt av Leverandøren som forbehold i Bilag A eller i Løsningsbeskrivelsen.

3.4.8.2 Opplæring

Leverandøren plikter å gi Kunden den opplæring som fremgår av Bilag A. Det forutsettes at Kunden har nødvendig kompetanse om egen virksomhet, behov og krav i tillegg til generell IT-forståelse, ref. punkt 2.1. Tidsplan og vederlag for opplæring fremgår av henholdsvis Bilag C og Bilag D.

3.4.8.3 Dokumentasjon

Leverandøren skal som en del av Leveransen utarbeide:

- systemdokumentasjon som teknisk og funksjonelt beskriver all programvare og
- overordnet bruker- og driftsdokumentasjon som beskriver riktig bruk og drift av systemet.

All dokumentasjon skal være strukturert, oversiktlig, på et enhetlig format og i henhold til god IT-skikk. Eventuelle andre krav til dokumentasjon fremgår av Bilag A.

3.4.8.4 Datakonvertering

Eventuell plikt for Leverandøren til å konvertere data fra andre IT-systemer hos Kunden eller på annen måte å korrigere eller tilrettelegge eksisterende data, fremgår av Bilag A, eventuelt som en opsjon i Bilag H.

3.5 Godkjennings- og avslutningsfase

3.5.1 Godkjenningsprøve

Når Leveransen regnes som ferdig etter siste ledd i punkt 3.4.5, skal Kunden gjennomføre en prøve med støtte fra Leverandøren, heretter kalt Godkjenningsprøven.

Godkjenningsprøven skal gjennomføres i form av funksjonelle tester, ytelsestester og andre tekniske tester som dokumenterer at Leveransen oppfyller Kontraktens krav. Slike tester skal være dokumentert i form av en prosessbeskrivelse og godkjenningskriterier utarbeidet av Kunden, basert på kravene i Bilag C og det som eventuelt fremgår av Løsningsbeskrivelsen. Kunden skal fremlegge forslag til slik dokumentasjon for Leverandørens uttalelse senest innen den frist som er angitt i Bilag C.

Kunden har rett til i tillegg å gjennomføre Godkjenningsprøven i form av en prøvedrift av Leveransen, dersom dette fremgår av Bilag C.

I Bilag C er det definert en grense for det antall Feil eller mangler av de forskjellige kategorier, ref. punkt 3.4.4, som til enhver tid kan være avdekket og gjenstående, ikke utbedret, i Godkjennings- og avslutningsfasen. Tilsvarende krav kan eventuelt også være knyttet til trinn som i henhold til punkt 3.4.6 medfører at Kunden skal overta deler av Leveransen.

Dersom en eller flere av grensene for antall Feil eller mangler overskrides i Godkjenningsprøven, har Kunden rett til å kreve avbrudd i Godkjenningsprøven. Kunden skal da skriftlig dokumentere hvilke Feil eller mangler som er årsak til krav om avbrudd. Godkjenningsprøven kan først gjenopptas når Leverandøren har dokumentert utbedring av det antall Feil eller mangler som kreves for gjenopptakelse. Ved gjenopptagelse av Godkjenningsprøven, skal Kunden foreta en regresjonstest på de områder som var årsak til avbruddet. Dersom kriteriene for antall Feil eller mangler ikke oppfylles og dokumenteres gjennom regresjonstesten, skal Godkjenningsprøven ikke regnes som gjenopptatt. Dersom manglende utbedring av Feil eller mangler medfører merarbeid i form av gjentatte regresjonstester, kan Kunden belaste Leverandøren for dokumenterte merkostnader knyttet til regresjonstesting.

Dersom Leverandøren bestrider en meldt Feil eller mangel, må Leverandøren uten ugrunnet opphold utstede en Endringsanmodning. Leverandøren må for å kunne kreve tilleggsvederlag for Endringsanmodningen, dokumentere at det Kunden anfører som Feil eller mangel ikke er en Feil eller mangel.

Det er i Bilag C beskrevet hvilken part som har ansvar for å bygge opp det fysiske testmiljøet som skal benyttes til Godkjenningsprøven.

3.5.2 Godkjenning

Når antall Feil eller mangler i Godkjenningsprøven er innenfor de i Bilag C avtalte grensene, kan utbedring av gjenstående Feil eller mangler foretas i etterfølgende Garantiperiode, i henhold til punkt 3.5.4. Kunden kan angi en rimelig frist for utbedring i Garantiperioden. Dersom også de øvrige godkjenningskriteriene er oppfylt og avtalt periode for Godkjenningsprøve er utløpt, ref. Bilag C, skal Kunden uten ugrunnet opphold godkjenne Leveransen ved skriftlig melding til Leverandøren. Dette betegnes som Godkjenning.

Dersom vilkårene for Godkjenning ikke oppnås innen den tidsfrist som fremgår av Fremdriftsplanen, skal Kunden innen 3 arbeidsdager varsle Leverandøren om at misligholdsbeføyelser for forsinkelse i henhold til punkt 6.1.1 gjøres gjeldende. Dersom Kunden ikke gir Leverandøren slikt varsel, har Kunden plikt til å foreta Godkjenning, men kan likevel fastsette en frist for utbedring av utestående Feil eller mangler.

Kunden kan foreta delvis godkjenning dersom Kunden ønsker å foreta Godkjenning selv om vilkårene for dette ikke er oppnådd. Partene skal da avtale delvise incentiver og sanksjoner i henhold til punkt 4.2 ut fra andel av Leveransen som er Godkjent.

Kunden har rett til å ta i bruk den del av Leveransen som er Godkjent.

3.5.3 Avslutning

Leverandøren skal utover avtalt dokumentasjon, ref. punkt 3.4.8.3, gi Kunden innsyn i all informasjon som er produsert som et resultat av Leveransen, herunder korrespondanse som Kunden kan ha nytte av for å dokumentere Leveransen.

Etter Godkjenning skal det under ledelse av Kunden gjennomføres en prosjektevaluering, hvor begge parter er forpliktet til å delta i et avsluttende møte. Prosjektevalueringen skal ikke kunne medføre noe krav om tilleggsvederlag. Referat fra det avsluttende møtet skal signeres av begge parter, eventuelt med forbehold.

Kunden skal selv på bakgrunn av Leverandørens opplysninger sørge for nødvendige tillatelser og konsesjoner fra rette myndighet. Systeminnføring og driftssetting er Kundens eget ansvar med mindre annet fremgår av Bilag C.

3.5.4 Garantiperiode

Etter Godkjenning har Kunden en Garantiperiode med den varighet som fremgår av Bilag E. I Garantiperioden har Leverandøren plikt til å påse at Leveransen fungerer i henhold til de godkjenningskriterier som var gjeldende for Godkjenning. Dette innebærer at Leverandøren plikter å utbedre Feil eller mangler på de vilkår som fremgår av Bilag E. Vederlag for Garantiperioden fremgår av Bilag D.

3.6 Endringshåndtering

3.6.1 Endringsanmodning og konsekvensutredning

Kunden kan anmode om endringer, både i form av økning og reduksjon av omfang og innhold i den avtalte Leveransen og endring av Fremdriftsplanen. Krav om endring fremsettes i form av en Endringsanmodning.

Tilsvarende kan Leverandøren utstede en Endringsanmodning dersom Kunden krever utført arbeid eller leveranser som Leverandøren hevder faller utenfor Leveransen. Leverandøren kan også utstede en Endringsanmodning dersom Kunden ved handling eller unnlattelse påfører Leverandøren arbeid eller kostnad som faller utenfor Leveransen eller som forsinker Leverandøren. Endelig kan Leverandøren utstede en Endringsanmodning dersom relevante lover eller forskrifter er gitt eller endret etter at Kontrakten ble inngått, og dette påfører Leverandøren merarbeid eller kostnad eller forsinker Leverandøren. Endringsanmodning skal fremsettes av Leverandøren uten ugrunnet opphold, ellers vil retten til å påberope seg endringen bortfalle.

Leverandøren skal på bakgrunn av Endringsanmodningen foreta en konsekvensutredning for Leveransen, Kontraktsprisen og Fremdriftsplanen, innen en frist angitt i Bilag C. Leverandøren kan kreve tilleggsvederlag for dokumenterte merkostnader for arbeidet med konsekvensutredningen. Timeestimat og Kontraktens timerater skal benyttes til å beregne merkostnadene dersom det ikke er avtalt egne timerater for konsekvensutredninger i Bilag D. Kostnader knyttet til konsekvensutredning av Endringsanmodninger fremsatt av Leverandøren og som ikke resulterer i utstedelse av Endringsordre, dekkes ikke.

3.6.2 Endringsordre

Kunden skal etter at konsekvensene av en Endringsanmodning er utredet, meddele om Leverandørens konsekvensutredning aksepteres og at forholdet representerer en endring. Dersom Kunden aksepterer at forholdet representerer en endring og konsekvensene av denne, skal Kunden enten frafalle det krav som utløste Endringsanmodningen eller utstede en egen Endringsordre.

Endringsordre skal dokumenteres skriftlig, på et fastlagt skjema der konsekvenser for Leveransen, Kontraktsprisen og Fremdriftsplanen fremgår. Endringsordre skal undertegnes av bemyndiget person hos hver av partene. Leveransen, Kontraktspris og/eller Fremdriftsplan skal da justeres i samsvar med konsekvensene slik de fremgår av Endringsordren.

Endringsordren kan først iverksettes i forbindelse med et Kontrollpunkt, det vil si at selve Endringen først kan utføres i et etterfølgende trinn.

En endring som er forårsaket av Leverandørens handling eller unnlattelse, skal ikke medføre noen økning av Kontraktsprisen eller endring av Fremdriftsplanen.

Leverandøren har plikt til å føre et register som dokumenterer alle Endringsanmodninger og Endringsordre, slik at korrekt endringslogg kan rapporteres.

Leverandøren kan nekte å utføre en Endringsordre dersom nettoeffekten av Endringsordrene, inkludert den aktuelle Endringsanmodningen, utgjør mer enn en i Bilag C definert prosentsats av opprinnelig avtalt Målpris. Dersom nettoeffekten av Endringsordrene inkludert den aktuelle Endringsanmodning, resulterer i at Målprisen reduseres med mer enn en i Bilag C definert prosentsats av opprinnelig avtalt Målpris, skal dette behandles som en delvis avbestilling i henhold til punkt 7.3.

3.6.3 Omtvistet Endringsordre

Dersom Kunden ikke aksepterer at det foreligger grunnlag for endring og/eller konsekvensene ikke aksepteres, skal endringen defineres som omtvistet og behandles i henhold til konfliktløsningsprosedyren i punkt 8.5.

Dersom Kunden krever det, og nettoeffekten av endringer inkludert overslaget for den omtvistede endringen er innenfor de grenser som er angitt i Bilag C, skal den omtvistede endringen iverksettes av Leverandøren i det etterfølgende trinn. Slik iverksettelse skal først foretas etter at konfliktløsning i henhold til punkt 8.5.1 er gjennomført. Kunden skal da utstede en Endringsordre hvor det fremgår uttrykkelig at den er omtvistet.

3.6.4 Mindre endringer

Mindre endringer vedtas ved utstedelse av Endringsordre, og kan kreves iverksatt av Kunden fortløpende. Med mindre endringer menes endringer som partene kan ta stilling til uten utredning av konsekvenser, og som ikke Leverandøren krever skal ha konsekvens for Leveransen, Kontraktspris eller Fremdriftsplan.

4 Økonomiske vilkår

4.1 Vederlag

Leverandørens vederlag er i Bilag D angitt som en samlet Kontraktspris, bestående av følgende spesifiserte elementer:

- a) En fast pris for de elementer som er uavhengige av omfanget av Leverandørens arbeid, for eksempel maskin- og programvare som inngår i Leveransen.
- b) Et kostnadselement for den delen av Leveransen som skal utføres som timebasert arbeid, dvs. Løsningsbeskrivelses- og Konstruksjonsfasen. Kostnadselementet er Leverandørens mest realistiske anslag for antall timer som vil medgå til å gjennomføre Leveransen, utregnet med de timerater som spesifisert i Bilag D, og angitt per trinn.
- c) Usikkerhetspåslag som er et prosentvis tillegg til det timebaserte arbeidet, hvor tilleggets størrelse skal være en konsekvens av usikkerhetsmatrisen, ref. punkt 3.2.2. Sammen med kostnadselementet for det timebaserte arbeidet utgjør dette tillegget Målprisen.
- d) Et tillegg til Målprisen, knyttet til Leverandørens bistand til gjennomføringen av Godkjenningsprøven, herunder Leverandørens utbedring av Feil og mangler. Tillegget skal ikke endres som følge av eventuelle avbrudd i Godkjenningsprøven, ref. punkt 3.5.1.
- e) Et tillegg til Målprisen, knyttet til Leverandørens arbeid med å oppfylle forpliktelsene i Garantiperioden, slik det fremgår av Bilag E. Subsidiært er vederlag for Garantiperioden innarbeidet i separat vedlikeholdsavtale.

Kontraktsprisen består således av et fastpriselement (punkt a), et Målpriselement (punkt b og c) og et tillegg for henholdsvis Godkjenningsprøven (punkt d) og Garantiperioden (punkt e).

Kontraktsprisen kan kun bli endret ved Endringsordre.

Timeratene som benyttes ved beregning av Målpris, og eventuelt for konsekvensutredning av Endringsanmodninger, er definert i Bilag D. Timeratene skal være definert for hver kategori av personale, hvor ulike kategorier klart skal fremgå av Bilag B. Timeraten skal være gjeldende til Kontrakten bringes til opphør, ref. punkt 1.2, dersom prisregulering ikke er eksplisitt avtalt i Bilag D. I beregningen av Målpris skal det i Bilag D dokumenteres en gjennomsnittlig timerate, som benyttes ved avregning av incentiver og sanksjoner, ref. punkt 4.2.

Alle priser i Bilag D er angitt uten merverdiavgift. Andre skatter, avgifter og utgifter skal være inkludert, dersom de ikke er eksplisitt unntatt. Offentlige avgifter som blir vedtatt og innført etter kontraktsinngåelse, skal dekkes av Kunden.

Leverandøren skal under gjennomføring av Leveransen løpende dokumentere timeforbruk for utført arbeid knyttet til aktiviteter som kan relateres til Fremdriftsplanen, i henhold til prosedyre for timeføring beskrevet i Bilag B.

4.2 Incentiver og sanksjoner

4.2.1 Incentiver og sanksjoner knyttet til vederlaget

Det er i Bilag D, som en incentiv- og sanksjonsordning, avtalt en fordelingsnøkkel for differansen mellom virkelig kostnad knyttet til godkjent timeforbruk for den andelen som inngår i Målprisen og fastsatt Målpris, basert på gjennomsnittlig timerate, eventuelt med en øvre og/eller nedre grense hvor ny fordelingsnøkkel inntre.

Grunnlaget for avregning av incentiv- eventuelt sanksjonsbeløp foreligger ved oppstart av Godkjenningsprøven, men skal først foretas endelig etter gjennomført Godkjennings- og avslutningsfase, basert på fordelingsnøkklene i Bilag D.

4.2.2 Incentiver og sanksjoner knyttet til tid

Det er i Bilag D, som en incentivordning, avtalt en bonus som er proporsjonal med graden av tidlig ferdigstilling. Dersom Godkjennings- og avslutningsfasen blir gjennomført og avsluttet tidligere enn Fremdriftsplanen tilsier, skal det foretas en avregning av incentivbeløpet. Leverandøren blir tilsvarende påført dagbot i henhold til punkt 6.1.1 ved forsinkelse.

4.3 Betalingsbetingelser

Krav til betaling for Leveransen fremgår av betalingsbetingelsene i Bilag D.

Dersom Leveransen avsluttes uten Godkjenning, er eventuell utbetaling til Leverandør regulert av punkt 7.3.

Kunden kan kreve sikkerhet for utbetalinger som kan regnes som forhåndsbetaling. Tilsvarende kan Leverandøren kreve sikkerhet for Kundens betalingsevne. Slike krav om sikkerhet fremgår eventuelt av Bilag D.

Betalingsplikt oppstår ved Kundens godkjenning av de i betalingsplanen i Bilag D definerte Milepæler eller betalingsperioder. Kunden skal betale fakturaene innen 30 kalenderdager etter mottak av korrekt faktura med avtalt dokumentasjon.

Kunden skal betale Leverandøren i norske kroner (NOK) dersom annet ikke er avtalt i Bilag D. Ansvar og risiko knyttet til valutakursendringer som påvirker Leverandørens kostnader, er eventuelt regulert i Bilag D.

5 Rettigheter til programvare

5.1 Opphavsrett

Leverandøren eller andre som har opphavsrett til standard programvare som inngår i Leveransen, slik det fremgår av Bilag F, skal beholde opphavsretten til slike Komponenter.

Leverandøren skal videre beholde opphavsretten til de Komponenter som Leverandøren kan dokumentere representerer et gjenbruk av Komponenter fra Leverandørens standard programvarebibliotek, også i det tilfelle at Komponentene inngår som en integrert del av øvrig programvare slik det er omtalt i etterfølgende avsnitt. Tilsvarende vil Kunden beholde opphavsrett dersom Kunden stiller slikt programvarebibliotek til rådighet. Det fremgår av Bilag F hvilke Komponenter som er av en slik kategori, og eventuelle spesielle vilkår som følger Komponentene.

Kunden får fra Godkjenning full opphavsrett til øvrig programvare som inngår i Leveransen, med mindre annet er avtalt i Bilag F, eventuelt med egen regulering for det tilfellet at Leveransen avsluttes uten at Godkjenning er foretatt, ref. punkt 3.5.2.

Opphavsretten gir enerett til å råde over programvaren ved å fremstille ytterligere eksemplarer, både i opprinnelig eller endret form. Opphavsrett innebærer videre en uinnskrenket rett til kommersiell utnyttelse. Den part som har opphavsretten skal ha full tilgang til programvarens kildekode og kan på eget ansvar foreta endringer og legge inn tillegg i kildekoden.

5.2 Disposisjonsrett

For Komponenter som i Bilag F er definert som standard programvare, får Kunden en begrenset disposisjonsrett. Disposisjonsretten gir Kunden rett til å benytte programvaren på Kundens utstyr. Retten til å benytte programvaren gjelder for alle som er i Kundens tjeneste, herunder personale som er ansatt hos en tredjepart, men som utfører oppdrag for Kunden, med mindre annet er avtalt i Bilag D. Eksemplarfremstilling kan kun foretas i forbindelse med nødvendig sikkerhetskopiering og til test- og opplæringsformål slik det er regulert av Kontrakten.

For alle Komponenter som representerer gjenbruk fra Leverandørens programvarebibliotek og som er inkorporert i øvrig programvare, får Kunden en disposisjonsrett tilsvarende det som følger av opphavsretten, ref. punkt 5.1, med unntak av at retten ikke er eksklusiv og ikke gir rett til kommersiell utnyttelse.

All disposisjonsrett er uten tidsbegrensning og er ikke knyttet til opphør av denne Kontrakt. Øvrige bestemmelser knyttet til disposisjonsretten for slike Komponenter fremgår eventuelt under bruksrett i Bilag F.

5.3 Vedlikehold av standard programvare

Nye versjoner av standard programvare, definert i Bilag F, tilbys Kunden etter betingelser nærmere avtalt i en separat vedlikeholdskontrakt, eventuelt etter betingelser angitt i Bilag E.

Leverandøren plikter uavhengig av om vedlikeholdskontrakt er inngått å informere Kunden om mulige forbedringer til den leverte programvare, også etter at Leveransen er Godkjent, ref. punkt 1.2. Leverandøren plikter videre i den grad det er mulig å opplyse Kunden om hvilke konsekvenser, i form av ytelse, kapasitet og krav til oppgradering av øvrig maskin- og programvare slike forbedringer kan få.

5.4 Deponering av kildekoden

Leverandøren plikter på Kundens forespørsel å inngå avtale med tredjepart (depotagent) om kildedepot (ESCROW avtale) for den programvaren som Leverandøren beholder opphavsretten til i henhold til punkt 5.1. En slik avtale skal sikre Kunden rett til videreutvikling og vedlikehold av den angjeldende programvaren dersom Leverandøren ikke er i stand til å oppfylle sine forpliktelser, herunder åpner konkurs, eller ved heving av Kontrakten, ref. punkt 6. Alle omkostninger ved inngåelse og vedlikehold av en slik depotavtale fremgår av Bilag G. Dersom depotagenten krever det, skal Kunden signere depotavtale, som inkluderes som et separat bilag.

6 Mislighold

6.1 Leverandørens mislighold

6.1.1 Forsinkelse

Det foreligger forsinkelse fra Leverandørens side dersom Leveransen ikke er kontraktmessig utført innen tidspunktene for en av Milepælene, slik disse er definert i Fremdriftsplanen, og dette ikke skyldes Kunden eller forhold beskrevet i punkt 7.4.

6.1.1.1 Dagbot

Ved forsinkelse i forhold til en av Hovedmilepælene eller andre dagbotsanksjonerte Milepæler, skal det per kalenderdag beregnes en dagbot i form av en i Bilag D avtalt prosentsats av Målprisen.

Dersom Godkjenning kan finne sted til avtalt tid, bortfaller likevel Kundens rett til dagbot for forsinkelse i relasjon til de tidligere dagbotsanksjonerte Milepælene, med mindre Kunden kan sannsynliggjøre å ha lidt økonomisk tap som følge av slik tidligere forsinkelse. I et slikt tilfelle skal Leverandøren dekke Kundens tap tilknyttet den forsinkede Milepæl, oppad begrenset til dagbot for det aktuelle antall kalenderdager. Leverandøren kan ikke belastes dagbot for mer enn en samlet periode på 100 kalenderdager.

6.1.1.2 Heving og erstatning

Når dagbotperioden har utløpt, har Kunden anledning til å heve Kontrakten i henhold til punkt 6.4.2, og da med øyeblikkelig virkning. Kunden kan videre kreve erstatning for sannsynliggjort tap som Kunden er blitt påført som følge av forsinkelsen utover dagbotperioden, i henhold til punkt 6.4.1.

6.1.2 Feil eller mangler ved Leveransen

Leveransen har Feil eller mangler dersom det foreligger avvik mellom avtalt og levert Leveranse, og dette ikke skyldes Kunden. I Kontrakten omtales Feil og mangler i det følgende enten som Feil, alternativt som Feil eller mangler. Ulike grader av Feil er i tillegg kategorisert i punkt 3.4.4, men denne kategoriseringen er ikke avgjørende for bestemmelsene i dette punkt.

6.1.2.1 Reklamasjon

Kunden har reklamasjonsrett knyttet til Feil eller mangler fra Godkjenning, ref. punkt 3.5.2, og i en periode på 12 måneder. Kunden mister sin rett til å påberope seg Feil eller mangler dersom Kunden ikke reklamerer skriftlig uten ugrunnet opphold, regnet fra det tidspunkt da Kunden oppdaget, eller burde ha oppdaget, Feilen eller mangelen. Reklamasjonen skal

inneholde en beskrivelse av hvordan Feilen eller mangelen opptrer, men ikke nødvendigvis hvilken sanksjon som kreves.

Ovennevnte begrensning i reklamasjonsrett settes til side dersom Leverandøren kjente, eller måtte kjenne til det faktiske forhold som utløste Feil eller mangler, uten å opplyse Kunden om dette. Det samme gjelder dersom Feil eller mangler har sin årsak i forsettlige eller grovt uaktsomme forhold hos Leverandøren.

6.1.2.2 Leverandørens utbedring av Feil

Leverandørens plikt til å utbedre Feil eller mangler i Garantiperioden er dekket av garantiforpliktelsen, ref. punkt 3.5.4. Utbedring i Garantiperioden skal foretas innen de frister som fremgår av Bilag E, sammen med sanksjoner ved manglende overholdelse av fristene. Med mindre annet er avtalt i Bilag E, skal Feil eller mangler utover Garantiperioden, utbedres med den hurtighet som Feilen eller mangelens art tilsier.

Leverandøren kan avvise et krav om utbedring dersom det kan dokumenteres at kostnaden ved å utbedre en slik Feil eller mangel blir uforholdsmessig høy i forhold til betydning for Kunden. I dette tilfelle har Kunden krav på prisavslag slik at forholdet mellom nedsatt og avtalt pris svarer til forholdet mellom Leveransens verdi i mangelfull og kontraktsmessig stand.

Utbedring av Feil eller mangler som skyldes at Kunden ikke benytter Leveransen i henhold til Kontraktens forutsetninger, skal dekkes av Kunden etter dokumentert timeforbruk, registrert som merarbeid og beregnet etter Kontraktens timerater, ref. Bilag D.

Dersom Kontrakten inkluderer levering av Komponenter definert som standard programvare, er andre betingelser for reklamasjon og utbedring av Feil eller mangler eventuelt regulert i Bilag F.

6.1.2.3 Utbedring ved bruk av tredjepart

Dersom Leverandøren ikke iverksetter tiltak eller ikke lykkes med å utbedre Feil eller mangler i henhold til det ovenstående, kan Kunden sette en siste frist for utbedring. Dersom Leverandøren heller ikke innen denne nye fristen har utbedret Feilen eller mangelen, kan Kunden la tredjepart utbedre disse og kreve kostnadene ved dette dekket av Leverandøren.

6.1.2.4 Heving og erstatning

Dersom Feil eller mangler er vesentlige, kan Kunden heve Kontrakten, ref. punkt 6.4.2, og kreve erstatning for sitt sannsynliggjorte tap, ref. punkt 6.4.1. Ved vurderingen av om Feilen eller mangelen er vesentlig, skal det tillegges vekt om den hindrer Kunden i å benytte Leveransen.

6.1.3 Vanhjemmel

Leverandøren plikter å avhjelpe virkningene av tvister som oppstår ved at en tredjepart fremsetter påstand om at Leveransen krenker vedkommendes opphavs- eller eiendomsrettigheter.

Leverandøren har følgende valg for avhjelp til Kunden:

- skaffe seg og Kunden de i Kontrakten avtalte rettigheter,
- innen 21 kalenderdager levere Kunden annen tilsvarende programvare som ikke krenker andres rettigheter når dette ikke på noen vesentlig måte hindrer Kunden i å utføre sine arbeidsoppgaver.

Dersom Leverandøren ikke kan avhjelpe vanhjemmelen i medhold av punktene ovenfor, og dette har vesentlig betydning for Kunden, kan Kunden heve Kontrakten i henhold til punkt 6.4.2, men med øyeblikkelig virkning, og kreve erstatning i henhold til punkt 6.4.1.

Eventuell erstatning som Kunden blir pålagt å betale i forbindelse med vanhjemmel, skal dekkes av Leverandøren, i henhold til punkt 6.4.1. Det samme gjelder saksomkostninger og andre kostnader knyttet til slik vanhjemmel, herunder Kundens bistand til Leverandøren.

Leverandøren plikter for egen regning å føre en eventuell sak mot tredjeparten på vegne av Kunden, og dersom motparten aksepterer dette føre saken i eget navn. Kunden plikter uten ugrunnet opphold å gi Leverandøren skriftlig underretning om kravet fra tredjeparten. Fra det tidspunkt Leverandøren overtar saken, plikter Kunden å bistå Leverandøren. Kunden kan etter eget valg opptre som part under saken.

6.2 Kundens mislighold

6.2.1 Kundens betalingsplikt

Ved forsinket betaling, ref. punkt 4.3, skal Kunden betale rente i henhold til lov om rente ved forsinket betaling m.m. I tillegg kan Leverandøren holde tilbake sin ytelse.

Dersom betalingsmisligholdet er vesentlig, kan Leverandøren også heve Kontrakten i henhold til punkt 6.4.2, og kreve erstatning i henhold til punkt 6.4.1.

6.2.2 Medvirkning ved gjennomføring og andre plikter

Dersom Kunden misligholder sine øvrige plikter etter Kontrakten, herunder plikten til å medvirke ved oppfyllelsen av Leveransen, har Leverandøren krav på justering av Fremdriftsplanen og/eller Kontraktsprisen ved utstedelse av en Endringsanmodning. Økonomisk tap som Leverandøren påføres som følge av Kundens mislighold, og som det ikke kompenseres for ved Endringsanmodningen, kan kreves erstattet av Kunden i henhold til punkt 6.4.1. Dersom Kunden misligholder medvirkningsplikten eller øvrige plikter i vesentlig grad, enkeltvis eller samlet, kan Leverandøren heve Kontrakten i henhold til punkt 6.4.2.

6.3 Fellesregler om inntruffet eller forventet kontraktsbrudd og insolvens

6.3.1 Tilbakeholdsrett ved kontraktsbrudd

Dersom en part misligholder en vesentlig del av sine forpliktelser, kan den annen part holde sin ytelse tilbake. Den part som vil holde sin ytelse tilbake, må varsle den annen part 2 arbeidsdager før tilbakeholdelse iverksettes.

Den part som holder sin ytelse tilbake, må fortsette oppfyllelsen dersom den annen part stiller betryggende sikkerhet eller på annen måte dokumenterer at forpliktelsene i Kontrakten vil bli oppfylt.

6.3.2 Heving ved forventet kontraktsbrudd

Dersom det er klart at det vil inntre kontraktsbrudd som vil gi en part hevingsrett, kan denne heve Kontrakten i henhold til punkt 6.4.2, før kontraktsbruddet har oppstått. Hevingen kan avverges dersom den annen part straks stiller betryggende sikkerhet eller på annen måte dokumenterer at forpliktelsene i Kontrakten vil bli oppfylt.

Den part som akter å heve, skal varsle den annen part uten ugrunnet opphold så denne får adgang til å stille sikkerhet for å unngå heving.

6.3.3 Heving ved insolvens

Dersom det sannsynliggjøres at en parts økonomiske forhold er slik at denne må antas å være ute av stand til å oppfylle sine forpliktelser etter Kontrakten, kan den annen Part heve Kontrakten i henhold til punkt 6.4.2. Dersom det åpnes konkurs eller forhandling om tvangsakkord hos parten, skal dette anses som tilstrekkelig grunn til at Kontrakten med øyeblikkelig virkning kan heves etter denne bestemmelsen.

6.4 Fellesregler om erstatning og heving

6.4.1 Erstatning

Ved rett til erstatning etter bestemmelsene i punktene ovenfor, kan den skadelidende part kreve dekning av sitt sannsynliggjorte tap etter alminnelige erstatningsregler.

Leverandørens erstatningsansvar skal være begrenset til et beløp tilsvarende Kontraktsprisen uten merverdiavgift, med mindre annet er avtalt i Bilag D. Erstatningsansvaret omfatter ikke ansvar for indirekte tap slik det er regulert i kjøpsloven. Kundens timerater angitt i Bilag D skal benyttes for å beregne Leverandørens erstatningsplikt for Kundens merarbeid som følge av Leverandørens mislighold.

Kundens erstatningsansvar er, i tillegg til betalt og forfalt andel av Kontraktsprisen og renter for forsinket betaling, ref. punkt 6.2.1, begrenset til:

- vederlag for arbeid i henhold til Kontaktens timerater, ref. Bilag D, registrert som merarbeid knyttet til manglende medvirkning fra Kunden,
- vederlag for andre sannsynliggjorte kostnader og tap som eventuelt ville blitt dekket ved avbestilling, ref. punkt 7.3.

Begrensningene i erstatningsansvaret gjelder ikke dersom den erstatningspliktige part har utvist grov uaktsomhet eller forsett.

6.4.2 Heving

Ved rett til heving etter bestemmelsene i punktene ovenfor eller ved annet vesentlig mislighold fra den andre parts side, kan skadelidende part med 30 kalenderdagers varsel heve Kontrakten. Retten til heving bortfaller dersom misligholdet er opphørt eller avhjulpet i løpet av denne perioden.

I tillegg til heving kan skadelidende part kreve erstatning i henhold til punkt 6.4.1.

6.4.2.1 Kundens rett til å heve

Kunden kan i utgangspunktet bare heve Kontrakten for den gjenstående del av Leveransen. I slike tilfeller har Kunden rett til å overta den del av Leveransen som er utført, samt eventuelle rettigheter knyttet til denne som Kunden trenger for å ferdigstille og ta Leveransen i bruk. Leverandøren har krav på vederlag for de deler av Leveransen som er dokumentert utført, men ikke betalt.

Dersom Leveransen omfatter utstyr og/eller Komponenter som i Bilag F er definert som standard programvare, kan Kunden kreve at Leverandøren kostnadsfritt tar dette tilbake, og erstatter det vederlag som er betalt for slikt utstyr og Komponenter.

6.4.2.2 Leverandørens rett til å heve

Leverandøren kan i utgangspunktet bare heve Kontrakten for den gjenstående del av Leveransen. I slike tilfeller har Kunden rett til å overta den del av Leveransen som er utført, samt eventuelle rettigheter knyttet til denne som Kunden trenger for å ferdigstille og ta

Leveransen i bruk. Leverandøren har krav på betaling for den del av Leveransen som er utført.

Dersom Leveransen omfatter utstyr og/eller Komponenter som i Bilag F er definert som standard programvare, kan Leverandøren alternativt kreve at Kunden leverer dette tilbake mot å betale tilbake det vederlag som er betalt for slikt utstyr og Komponenter.

7 Avbrudd og avbestilling

7.1 Rett til midlertidig avbrudd og avbestilling

Kunden kan uten nærmere begrunnelse be om et midlertidig avbrudd eller avbestille Leveransen uten at dette skal kunne regnes som mislighold fra Kundens side. Midlertidig avbrudd og avbestilling får virkning fra den dagen skriftlig melding er mottatt av Leverandøren.

7.2 Midlertidig avbrudd

Kunden kan kreve Leveransen midlertidig avbrutt for en periode av sammenhengende varighet mindre enn 60 kalenderdager. Lengre avbrudd skal regnes som en avbestilling. Avbruddet skal håndteres som en endring i henhold til punkt 3.6. Endringsordren skal spesifisere hvilken del av Leveransen som er midlertidig utsatt, dato for avbrudd og antatt dato for gjenopptagelse, videre eventuelt behov for beredskapspersonale. Leverandøren skal ta opp igjen arbeidet innen 5 arbeidsdager etter at Kunden har gitt skriftlig varsel om dette.

Endringsordren som utstedes gir grunnlag for følgende tilleggskompensasjon til Leverandøren knyttet til avbruddet:

- vederlag for godkjent heltids beredskapspersonale, basert på Kontraktens timerater, ref. Bilag D,
- vederlag for personale angitt i Bilag B, dersom personalet fortsatt utførte arbeid under Leveransen da avbruddet ble varslet og ikke kan utføre annet arbeid knyttet til Leveransen eller på annen måte kan nyttiggjøres av Leverandøren i avbruddsperioden, i henhold til Kontraktens timerater, ref. Bilag D,
- vederlag for andre dokumenterte, direkte kostnader forårsaket av avbruddet.

Fremdriftsplanen endres tilsvarende avbruddets lengde.

7.3 Avbestilling

Ved avbestilling har Leverandøren krav på følgende vederlag:

- ikke betalt, men opptjent vederlag for de deler av Leveransen som er dokumentert utført,
- vederlag for dokumenterte, direkte kostnader knyttet til avvikling av Kontrakten og et avbestillingsvederlag for dokumentert tapt fortjeneste, begrenset til den prosentsats som fremgår av Bilag D.

Leverandøren skal søke å begrense slike kostnader ved å ha inngått tilsvarende avtaler med sine eventuelle underleverandører.

Ved betaling av dette vederlag får Kunden rettigheter til Leveransen som avtalt i Kontrakten, slik Leveransen foreligger på avbestillingstidspunktet. Dersom Kunden ikke ønsker overført slike rettigheter, skal Kunden kun betale halvparten av den prosentsats som fremgår av Bilag D.

7.4 Suspensjon av plikter - Force Majeure

Dersom det oppstår en ekstraordinær situasjon som er utenfor partenes kontroll, som ikke kunne eller burde vært forutsatt ved kontraktsinngåelse og som innebærer at gjennomføring av Leveransen blir urimelig byrdefull, suspenderes partenes plikter. Den part som påberoper seg den ekstraordinære situasjon skal varsle den annen part uten ugrunnet opphold. Den rammede parts forpliktelser suspenderes så lenge den ekstraordinære situasjonen varer. Den annen parts motytelse suspenderes i samme periode. Ingen av partene har i perioden krav på ytterligere vederlag eller erstatning.

Begge parter kan kreve Kontrakten avviklet uten misligholdskonsekvenser for noen av partene dersom situasjonen må antas å vare lenger enn 100 kalenderdager, og da med 14 kalenderdagers varsel.

8 Øvrige vilkår

8.1 Taushetsplikt

Partene skal bevare taushet om all informasjon som er eller som partene burde forstå er konfidensiell. Slik taushetsplikt gjelder uten tidsbegrensning, det vil si også etter at denne Kontrakt er opphørt.

8.1.1 Taushetsplikt for Leverandørens personale

Leverandørens personale er forpliktet til å påse at egne ansatte og ansatte fra underleverandører retter seg etter de sikkerhetsregler som til enhver tid gjelder for Kundens personale, herunder undertegne taushetserklæringer.

All informasjon som Leverandøren får adgang til av Kunden gjennom Kontrakten skal betraktes som konfidensiell informasjon, med mindre informasjonen er allment tilgjengelig.

8.1.2 Taushetsplikt for Kundens egne ansatte samt utenforstående

Kunden skal på anmodning fra Leverandøren, pålegge egne ansatte taushetsplikt om de deler av Leveransen som Leverandøren har opphavsrett til, ref. punkt 5.1.

Andre som av Kunden får tilgang til Leveransen, kan gis adgang til opplysninger som er nødvendige for korrekt og effektiv bruk av Leveransen. Dersom opplysningene inneholder taushetsbelagt informasjon, skal Kunden pålegge vedkommende samme taushetsplikt som gjelder for Kundens egne ansatte.

8.1.3 Gjenbruk av Kontraktens resultater og kompetanse

Leverandøren kan fritt utnytte den kompetanse som Leverandørens personale erverver gjennom Kontrakten, men kan ikke påta seg oppdrag for Kundens mulige konkurrenter dersom slikt oppdrag bygger direkte på resultater av Kontrakten og dette resultat kan anses som forretningskritisk for Kunden. Leverandøren kan ikke uten Kundens godkjenning benytte informasjon om Kontrakten i sin markedsføring.

8.2 Overdragelse av Kontrakten

Leverandøren kan kun overdra Kontrakten til en tredjepart med Kundens uttrykkelige samtykke.

Kunden kan overdra Kontrakten til et annet rettssubjekt dersom rettssubjektet overtar oppgavene som Kunden benyttet Leveransen for å løse. Dersom Kunden deler sin virksomhet

opp i flere ulike rettssubjekter, og alle disse benytter Leveransen, skal overdragelse til disse rettssubjektene tillates. I alle andre tilfeller skal overdragelse kun skje etter samtykke fra Leverandøren. Samtykke skal gis med mindre den annen part har rimelig grunn til å nekte.

Rett til vederlag kan fritt overdras, men slik overdragelse fritar ikke vedkommende part fra dennes forpliktelser.

8.3 Forsikringer

Partene skal ha tegnet en alminnelig ansvarsforsikring som skal kunne dokumenteres på forespørsel fra den annen part. En part som opptrer som selvassurandør er unntatt fra dette kravet. Under enhver omstendighet må begge parter ha tegnet en ansvarsforsikring for egne ansatte.

Partene skal dekke egne omkostninger ved slike forsikringer.

Partene er ansvarlig for skade og tap som påføres den annen part som følge av uaktsom skadeforvoldelse, avgrenset til påregnelig skade og tap.

8.4 Rettsvalg

Kontrakten skal anvendes og fortolkes i samsvar med norsk rett.

8.5 Konfliktløsning

Eventuelle konflikter mellom partene, i Kontrakten benevnt som tvist, skal løses gjennom følgende tredelte konfliktløsningsprosedyre.

8.5.1 Forhandlinger i regi av koordineringsgruppen

Tvister som ikke lar seg løse gjennom alminnelige forhandlinger mellom partenes prosjektledere, skal bringes inn for behandling i koordineringsgruppen. Hver av partene kan når som helst kreve en tvist forelagt for koordineringsgruppen ved å fremsette skriftlig krav overfor den annen part, representert ved koordineringsgruppens leder. Koordineringsgruppen skal møtes innen 5 arbeidsdager etter at kravet er mottatt. Dersom partene ikke løser konflikten i slikt møte, skal det avholdes ett nytt møte innen ytterligere 5 arbeidsdager.

8.5.2 Bruk av uavhengig ekspert

Dersom tvisten ikke er løst som følge av forhandlingene i koordineringsgruppen i henhold til punktet ovenfor, kan hver av partene forlange tvisten forelagt en uavhengig ekspert. Eksperten skal være oppnevnt ved inngåelsen av Kontrakten og er angitt i Bilag B. Krav om foreleggelse for uavhengig ekspert skjer ved skriftlig varsel til den annen part, med kopi til eksperten. Innen 14 kalenderdager etter at slikt krav er fremsatt, skal begge parter ha oversendt et skriftlig innlegg til eksperten, med kopi til den annen part.

Eksperten skal, eventuelt i samråd seg med partene, ta stilling til om at det skal gjennomføres meglings med eksperten som meglingsmann, hvor for øvrig hovedprinsippene i rettsmeglingsforskriften skal benyttes. Eksperten avgjør utover dette selv hvordan meglingsen skal legges opp.

Dersom eksperten finner at tvisten ikke egner seg for meglings, skal han innen den frist som er angitt i Bilag B, avgi en skriftlig uttalelse med løsningsforslag for tvisten. Eksperten skal da også beslutte fordeling av saksomkostningene. Løsningsforslaget er bindende for partene med mindre en av partene reiser voldgiftssak eller bringe tvisten inn for alminnelige domstoler, i henhold til punkt 8.5.3.

Dersom det gjennomføres megling og meglingen medfører en løsning av tvisten innen den frist som er angitt i Bilag B, dekker hver av partene sine egne utgifter og utgiftene til eksperten med en halvpart hver. Dersom meglingen ikke lykkes innen fristen, kan partene reise voldgiftssak eller bringe tvisten inn for alminnelige domstoler, i henhold til punkt 8.5.3.

8.5.3 Eventuell domstols- eller voldgiftsbehandling

Partene kan, innen en frist angitt i Bilag B etter at ekspertuttalelsen foreligger eller megling skulle vært gjennomført, bringe tvisten inn for alminnelige domstoler. Domstolsbehandling kan kun kreves etter at konfliktløsning i henhold til punktene ovenfor er gjennomført.

Dersom partene på forhånd har blitt enige om det, kan tvisten alternativt bringes inn for voldgiftsbehandling. Voldgiftsbehandling gjennomføres i henhold til reglene i lov om voldgift (LOV-2004-05-14-25). Verneting fastsettes av Kundens forretningsadresse. Resultatet av voldgiftsbehandlingen skal holdes fortrolig mellom partene. Så vidt mulig skal partene sammen oppnevne samtlige 3 medlemmer av voldgiftsretten. Dersom dette ikke lar seg gjennomføre, gjelder oppnevningsreglene i lov om voldgift.

Stikkordregister

Nedenfor følger stikkordregister til de Generelle kontraktsbestemmelsene.

Stikkordregisteret inneholder viktige begrep ordnet i alfabetisk rekkefølge. Den første referansen som er angitt tilknyttet hvert begrep, er skrevet i fete typer og viser til hvor begrepets betydning er definert. De steder hvor begrepene er benyttet, skal refereres til dette punktet og kryssreferanser er derfor ikke benyttet for disse begrepene. Etterfølgende referanser er til steder i de Generelle kontraktsbestemmelser som er egnet til å belyse begrepets innhold og betydning i bestemmelsene.

Behovsanalyse	3.2.1	1.1, 3.1, 3.2.2, 3.3.1 og 3.3.3
Endringsordre	3.6.2	3.3.2, 3.6.1, 3.6.3, 3.6.4, 4.1 og 7.2
Endringsanmodning	3.6.1	2.1.4, 3.3.1, 3.3.2, 3.4.1, 3.4.5, 3.5.1, 3.6.2, 4.1 og 6.2.2
Feil eller mangler	6.1.2	2.3, 3.4.4, 3.4.6, 3.5.1, 3.5.2, 3.5.4 og 5.1
Fremdriftsplan	3.2.4	3.3.1, 3.3.2, 3.4.1, 3.4.5, 3.4.7, 3.5.2, 3.6.1, 3.6.2, 3.6.4, 4.1, 4.2.2, 6.1.1, 6.2.2 og 7.2
Garantiperiode	3.5.4	1.2, 3.5.2 og 6.1.2
Godkjenning	3.5.2	3.4.6, 3.5.3, 3.5.4, 4.2.1, 4.2.2, 4.3, 5.1 og 6.1.1
Godkjennings- og avslutningsfase	3.5	1.1, 2.3, 3.1, 3.2.4, 3.4.4, 3.4.5, 3.4.8, 3.5.1, 4.2.1 og 4.2.2
Godkjenningsprøve	3.5.1	3.1, 3.4.3, 3.4.6 og 3.5.2
Hovedmilepæl	3.2.4	4.2.2 og 6.1.1
Komponent	3.4.2	1.1, 5.1, 5.2, 6.1.2 og 6.4.2
Konstruksjonsfase	3.1	1.1, 3.3.1 og 3.4
Kontrakten	1.1	Gjennomgående
Kontrakspris	4.1	3.2.3, 3.3.2, 3.6.1, 3.6.2, 3.6.4, 6.2.2 og 6.4.1
Kontrollpunkt	3.4.2	3.4.5, 3.4.6, 3.6.2, 4.2.1 og 4.2.2
Leveransen	1.1	Gjennomgående
Løsningsbeskrivelse	3.3	1.1, 3.1, 3.2.4, 3.4.2, 3.4.3, 3.4.8 og 3.5.1
Milepæl	3.2.4	3.3.2, 3.4.2, 4.2.2, 4.3 og 6.1.1
Målpris	4.1	1.1, 3.3.2, 3.4.1, 4.2.1 og 6.1.1